

M. p. środa 15 marca 1944 r.

Nr. 37

SRODKOWY WSCHOD ROLI KARIERE

Srodkowy Wschód jest niewątpliwie terenem, który zrobił w czasie obecnej wojny "zawrotną karierę". Z jednego z najbardziej zapadłych kątów świata, stał się nagle jednym z najważniejszych centrów polityki międzynarodowej. Złożyło się na to wiele przyczyn.

Przed wszystkim tu rozegrał się ważny zwrot w przebiegu wojny - przejście aliantów z defensywy do natarcia. Następnie jest Sr. Wschód odskocznią do inwazji na wszystkie tereny południowej Europy. Jest łącznikiem między mocarstwami anglo-saskimi i Rosją i tędy idzie od przeszło dwóch lat nieprzerwany potok materiału wojennego, który w dużym stopniu zadecydował o sukcesach rosyjskich. Jest również łącznikiem z neutralną Turcją.

Ale ów ogromny wzrost znaczenia Sr. Wschodu w polityce światowej ma w swej genezie nie tylko względy wojenne. Jeszcze daleko bardziej ważną przyczyną tego zjawiska są przewidywania co do powojennej roli tych terenów.

Rola ta jest dwojaka. Gospodarstwo jest Sr. Wschód źródłem wielu cennych surowców, a przede wszystkim najcenniejszego z nich - ropy naftowej. Ponadto jest to teren najbardziej zaniedbany, którego ludność żyje w skrajnej nędzy. Podniesienie poziomu materialnego tej ludności oraz wyrównanie wiekowego zacofania - może zapewnić krajom wysoko uprzemysłowionym, które w okresie wojennym jeszcze bardziej rozbudowały swą maszynę produkcyjną - rynki zbytu na wiele lat.

Politycznie - jest Sr. Wschód terenem zamieszkałym przez ludy, których świadomość narodowa została dopiero rozbudowana, szczególnie jeśli chodzi o masę arabską, której prężność młodego nacjonalizmu, dała się już kilkakrotnie odczuć, jak np. w ostatnim kryzysie w Libanie.

Na Srodkowym Wschodzie już dziś widać krzyżowanie się interesów głównych mocarstw światowych. A więc rywalizacja Anglii i Ameryki o naftę, o szlaki komunikacji lotniczej, o rynki zbytu. A obok tego zakrojona na szeroką skalę sowiecka akcja propagandowo-polityczna, nie przebiegająca w środkach, szukająca zwolenników zarówno wśród kleru wszystkich obrządków wschodnich, jak wśród arabskich fellachów i mas żydowskich w Palestynie.

A obok tych impulsów z zewnątrz, ileż ważnych problemów, wynikających z wewnętrznej struktury tych krajów: problem Federacji Arabskiej, której realizacja oznaczałaby stworzenie nowego potężnego

bloku o nieobliczalnych możliwościach, dalej sprawa żydowsko-arabska, jedna z najtrudniejszych spraw jakie będzie miała do rozwiązania przyszła konferencja pokojowa, kwestia Syrii i Libanu, problem Iranu i wiele, wiele innych.

Wśród nas utarło się przyzwyczajenie niechętnego odzywania się o Sr. Wschodzie, na którego teren zagnał nas los w tej zbyt długiej może tułaczce. Tej niechęci nader często towarzyszy brak zainteresowania i zrozumienia dla wypadków dziejących się wokół nas. Błędnym jest przekonanie, że są to sprawy od nas odległe, które nie będą miały wpływu na nasze losy. Współzależność wszystkich części świata jest coraz bardziej ściślejsza, a Srodkowy Wschód zajmuje już dziś wśród tych części pierwsze miejsce. A więc interesujemy się problemami krajów w których obecnie przebywamy i starajmy się je zrozumieć.

CZY RUMUNIA CHCE WYCOFAĆ SIĘ Z WOJNY ?

Ks. Stirbey udał się na Bl. Wschód
Ankara, 14. III Radio tureckie podało wiadomość, że b. premier rumuński ks. Stirbey, odgrywający nadal poważną rolę za kulisami polityki rumuńskiej, udał się na Bliski Wschód celem przeprowadzenia z przedstawicielami aliantów rokowań w sprawie zawarcia przez Rumunię pokoju. Otrzymał on od państw sprzymierzonych specjalne zezwolenie na wjazd na terytorium Srodkowego Wschodu.

Nowy Jork, 14. III Korespondent "New York Timesa" depekuje z Ankarą, że ks. Stirbey spotkał się już w ubiegłą sobotę z przedstawicielami aliantów na terenie Turcji.

Drugi wykładnik pokojowy ?

Sztokholm, 14. III W tutejszych kołach politycznych rozeszła się wiadomość, że b. minister spraw zagranicznych Rumunii Gafencu, znajdujący się w opozycji wobec Antonescu i przebywający od dłuższego czasu w Szwajcarii, wyjechał do Portugalii, skąd udać się ma do Sztokholmu. Według uprzejmych wersji, Gafencu przyjeżdża w misji pokojowej.

MOSKWA ODRZUCIŁA KONTRPROPOZYCJE FIŃSKIE

Sztokholm, 14. III Dzienniki szwedzkie donoszą dzisiaj, że Rosja odrzuciła kontrpropozycje rządu fińskiego i wszelkie zastrzeżenia co do proponowanych przez siebie warunków zawieszenia broni. Moskwa

udzieliła podobno Finlandii trzydniowego ostatecznego terminu na powzięcie decyzji. Rząd sowiecki stoi na stanowisku, że porzuci w swych ustępstwach jak najdalej.

Sztokholm, 14. III W szeregu dziesięciu pism sztokholmskich ukazały się wiadomości, że rząd fiński odrzucił propozycje sowieckie, nie chcąc dopuścić, aby Finlandia stała się terenem walk między wojskami niemieckimi a armią sowiecką. Jeden z dzienników natomiast twierdzi, że wszelkie wiadomości o trudnościach w porozumieniu między Sowietami a Finlandią są kłamstwem, mającym na celu ukrycie przed Niemcami jak daleko posunęły się pertraktacje.

Berno, 14. III Wiadomości nadchodzące z Finlandii wskazują na dalsze zaostrzenie się sytuacji wewnętrznej. Związki zawodowe zamierzają proklamować strajk generalny dla poparcia swych żądań zawarcia pokoju. Jednocześnie pewne koła wojskowe dążą do utworzenia dyktatury, która umożliwiłaby dalsze prowadzenie wojny. Przewodniczącym zarządem wypowiada się podobno w sposób katagoryczny marsz. Mannerheim, grożąc dymisją.

ROZMOWA MOWI: "5 minut przed 12-tą"

Jerozolima, 14. III Przemawiając w Salzburgu z okazji rocznicy aneksji Austrii Gebbels oświadczył m. in.: "Wojna zbliża się do dramatycznego końca. Jest już 5 minut przed dwunastą."

BULGARIA WOBEC DONIOSŁEJ DECYZJI

Ankara, 14. III Z Sofii donoszą, że do Bułgarii przybyła specjalna niemiecka misja wojskowa, która zażądała oddania do dyspozycji Niemców wszystkich bułgarskich portów i baz na wybrzeżu morza Czarnego. W kręgach politycznych Ankarę wyrażają pogląd, że jeśli Bułgaria przychyli się do tego żądania, to bezpośrednio konsekwencją tego kroku byłoby wypowiedzenie Bułgarii wojny przez Rosję.

Londyn, 14. III W ciągu soboty i niedzieli odbyło się w Bułgarii około 200 zebrań, na których mowy, wśród nich wielu ministrów, usiłowali złagodzić antyniemieckie nastroje, wzrastające wśród ludności. Jednocześnie nadeszła wiadomość, że w całym kraju zaostrzono godzinę policyjną i wydano szereg nowych zarządzeń w zakresie bezpieczeństwa.

Sztokholm, 14. III Z Sofii donoszą, że Rada Regencyjna przyjęła posła bułgarskiego w Madrycie. W najbliższych dniach oczekiwany jest przyjazd bułgarskiego posła w Berlinie, oraz szeregu innych przedstawicieli dyplomatycznych Bułgarii.

MARSZAŁKOWIE NIEMIECCY POD SĄD

Sztokholm, 14. III Radio szwedzkie donosi, że marszałkowie Kuechler i Kluge, którym odebrane zostało dowództwo na froncie wschodnim, na żądanie Himmlera mają być oddani pod sąd. Himmler żąda podobno

odebrania dowództwa Mannsteinowi.

CHURCHILL O ZARZĄDZENIACH WOBEC IRLANDII

Londyn, 14. III Premier Churchill udzielił dziś w Izbie Gmin odpowiedzi na szereg pytań, dotyczących wstrzymania podróży między W. Brytanią a Irlandią północną i neutralną Irlandią południową. Churchill stwierdził m. in. że uprzednio poczyniono już pewne kroki ze względu na niebezpieczeństwo grożące wojskom amerykańskim wobec możliwości przedostawania się przez D. Wł. wiadomości do państw Osi. Obecnie nadchodzi czas by zastosować środki ostrzejsze. Ostatnie zarządzenia stanowią pierwszy krok na drodze odseparowania Anglii od Irlandii i odseparowania południowej Irlandii od reszty świata w nadchodzącym krytycznym okresie. Wobec tego, że idzie o bezpieczeństwo żołnierzy alianckich - oświadczył Churchill - musimy uczynić wszystko co w naszej mocy.

ODPOWIEDŹ AMERYKI NA APEL OJCA ŚW.

Waszyngton, 14. III Sekretarz stanu Cordell Hull złożył oświadczenie w odpowiedzi na apel Ojca Św. o oszczędzanie Rzymu. Oświadczył on, że spragnieni, stoją we Włoszech wobec konieczności wojskowych, które nie od nich są zależne. Cała kwestia nie powstałaby wogóle, gdyby Niemcy nie okopali się wokół Rzymu, gdyby nie korzystali z węzła kolejowego dla przewozu wojsk i zaopatrzenia, gdyby włoskie żelazko in. ookolwiek na zachowanie pamiątek religijnych i oszczędzaniu życia ludności.

ODRÓT WOJSK MANNSTEINA NA RUMUNIE

Moskwa, 14. III Wojska sowieckie po zajęciu Orsonia nacierają na Mikołajew. Dwie kolumny dotarły na odległość 30 km. od tego miasta z płn. wschodu i płd. wschodu. Wojska von Mannsteina rozpoczęły odwrót w kierunku Rumunii. Dla osłony tego odwrótu Niemcy bronią się zaciekle w Tarnopolu, Płoskirowie i Winnicy. Pozostałe oddziały sowieckie znajdują się w odległości 25 km. od Winnicy. Płoskirow jest otoczony, wszystkie linie kolejowe do miasta z wyjątkiem jednej zostały przecięte. Wokół Tarnopola toczą się zaciekle walki. Jedna z kolumn sowieckich, nacierająca w kierunku Besarabii, doszła do punktu odległego o 30 km. na płd. wschód od Tarnopola.

ROZNE WIADOMOŚCI W SKROCIE

- Polska marynarka handlowa powiększyła się o 5 statków przekazanych przez rząd St. Zjednoczonych. - Na froncie włoskim trwają tylko walki patroli. - Lotnictwo brytyjskie bombardowało w nocy Frankfurt n/Moen i inne obiekty w zach. Niemczech oraz ważny węzeł kolejowy w Le Mans.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Londyn, 15. III Napór sowiecki w Tarnopolu został powstrzymany. Niemcy otrzymali posiłki ze Lwowa. - Ks. Stirbey wyjechał z Ankarę do Kairu w towarzystwie urzędnika ambasady brytyjskiej w Turcji.